

YTTRANDE

2016-11-23

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Ds 2016:37

Departementspromemorian Åldersbedömning tidigare i asylprocessen

(Ds 2016:37)

Inledning

Rörelsen #vistårinteut Vetlanda består av professionella och frivilliga som möter ensamkommande unga i sina uppdrag. Vi vill härmed avge ett yttrande när det gäller departementspromemorian Åldersbedömning tidigare i asylprocessen (Ds 2016:37).

I Vetlanda har vi flera ungdomar som fått sin ålder uppskriven helt utifrån Migrationsverkets handläggares godtycke. Några exempel är Zakaria, Esmail och Bashir som samtliga när de var sexton år plötsligt fick besked om att de var arton och skulle utvisas. Zakarias handläggare tyckte att han betedde sig alltför moget för sin uppgivna ålder. Migrationsverket anförde samtidigt att han inte hade kunnat göra sina asylskäl sannolika då han inte kunde beskriva ett händelseförlopp i Afghanistan lika detaljerat som han borde kunnat utifrån att hans ålder varit den högre som Migrationsverket tillskrivit honom. Han uppmanades att inkomma med id-handling och lyckades slutligen skaffa ett afghanskt pass, skrevs då ner i ålder för att efter två veckor åter skrivas upp. Migrationsverket hävdade då att man inte kan lita på äktheten i afghanska dokument.

Esmail fick besked om att hans ålder skrivits upp när han var sexton år och tre månader. Skälet han fick var att han inte kunnat bevisa sin ålder, att socialtjänsten inte intygat den samt att han i Ungern registrerats med ett annat födelsedatum. Socialtjänsten har uppgivit att de inte sett något som tyder på att Esmail är äldre än han sagt och han har inte uppgivit annan ålder i Ungern. Han har inte uppmanats till röntgen eller läkarundersökning. Esmail har vaccinationskort, bevis från skolan i Iran och från hembyns Imam som visar att hans ålder är den han uppgivit men det har hittills inte hjälpt. Bashir skrevs upp till arton år endast eftersom han saknade id-handling. Han har nu skaffat intyg från skolan han gått i i Pakistan och hoppas det ska hjälpa honom

Sammanfattning

Förslaget rymmer en del positiva skrivningar, till exempel att åldersbedömning blir möjlig att överklaga separat och att barn, även om de saknar identitetshandlingar, kan ses som barn (7.1, s. 35).

Vi är däremot djupt oroliga över och kritiska över följande:

Migrationsverket kan ta beslut om ålder för personer som i registreringssamtalet uppger att de är ensamkommande unga men som enligt tjänstemän på Migrationsverket ses som *uppenbart* äldre än 18 år. Dessa personers ålder räknas inte som ändrad och beslutet kan därmed inte överklagas. Vi anser att det finns risk för godtyckliga bedömningar. Förfaringssättet ger ett stort mått av rättsosäkerhet genom att

- Det till stora delar bygger på föreställningar att det går att se på en person hur gammal den är alternativt att det finns genetiska särdrag som kännetecknar den sökandes härkomst i kombination med kulturellt betingade drag. Vår erfarenhet är att det kan råda mycket delade meningar om vad som är "uppenbart".
- De barn som uppfattas som *uppenbart* äldre än vad de egentligen är inte kommer att inkluderas i barnrättsperspektivet och därmed kommer att förnekas de rättigheter som alla andra barn har. De riskerar då att bli utnyttjade på olika sätt (se till exempel paragraf 32-36 och 38 i barnkonventionen), både i Sverige och vid eventuell utvisning. Detta är något som skrivningarna är till för att hindra men som istället motverkar sitt eget syfte.
- Barn som uppfattas som *uppenbart* äldre än 18 år inte kommer att kunna överklaga beslutet separat. Det innebär att ett allt för stort ansvar läggs på den enskilda tjänstemannen att fatta rätt beslut vid tillfället, ett beslut som kan innebära fara för barnets liv. Även för tjänstemännen är överklagande en extra säkerhet.
- Tidiga åldersbedömningar utan utredning kan ge utrymme för systematiska åldersuppskrivningar av minderåriga barn till vuxna vid registreringen - kanske för att spara tid och pengar. I praktiken skulle det kunna innebära att vissa barn ställs utanför det mottagande och asylbedömning som barn har rätt till.

Baserat på de skäl vi angivit ovan motsätter vi oss skarpt de här skrivningarna i lagändringarna eftersom vi menar att rättsosäkerheten ökar kraftigt för ensamkommande unga asylsökande som är barn men som enligt Migrationsverket *uppenbart* är äldre än 18 år.

För rörelsen #vistårinteut:s räkning har vi som talespersoner sammanfattat de synpunkter som lyfts i dialog med sympatisörer och medlemmar.

Vänligen,

#vistårinteut Vetlanda

genom Gunilla Gustafsson
socionom/kurator/god man

